Локалізація виробництва в українському машинобудуванні

Вступ

1. Ступінь локалізації виробництва

2. Перелік товарів, для яких визначається ступінь локалізації

3. Відхилення від затвердженого ступеня локалізації та переліку послуг

4. Функції Уповноваженого органу

5. Міжнародні зобов'язання України у сфері закупівель

В

16 грудня 2021 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі" щодо створення передумов для сталого розвитку та модернізації української промисловості» (далі – «Закон»).

Закон передбачає вдосконалення процедури публічних закупівель із метою стимулювання розвитку української промисловості та підприємництва, збереження існуючих та створення нових робочих місць, а також залучення іноземних інвестицій в країну.

2 серпня 2022 року на виконання Закону Кабінет Міністрів України затвердив:

- порядок підтвердження ступеня локалізації виробництва товарів, який встановлює механізм підтвердження, та;
- порядок проведення моніторингу дотримання вимог щодо ступеня локалізації виробництва предметів закупівлі, внесених до переліку товарів, що є предметом закупівлі, з підтвердженим ступенем локалізації виробництва.

3 серпня 2022 року на сайті Мінекономіки України офіційно оголошено про запуск програми підтримки українських машинобудівельників через інструмент локалізації за допомогою гарантування їх участі в електронних торгах у системі Prozorro.

1. Ступінь локалізації виробництва

З 2022 року строком на 10 років в Україні, окрім врахування цінового критерію та/або життєвого циклу продукції, запроваджується обов'язкова наявність локалізації в предметі закупівлі за відповідним ступенем локалізації для окремих товарних позицій, якщо вартість предмета закупівлі складає щонайменше 200 тисяч гривень.

Поняття «ступінь локалізації виробництва» визначено в Законі як показник

місцевої складової у питомій вазі вартості сировини, матеріалів, вузлів, агрегатів, деталей, складових частин і комплектуючих виробів, робіт, послуг й інших складових українського виробництва у собівартості товару, що є предметом закупівлі.

Замовник здійснює закупівлю визначених Законом товарів, виключно якщо їх ступінь локалізації виробництва складає щонаймешне:

- у 2022 році – 10%;
- у 2023 році – 15%;
- у 2024 році – 20%;
- у 2025 році – 25%;
- у 2026 році – 30%;
- у 2027 році – 35%;
- з 2028 року до дня завершення 10-річного строку дії цього пункту – 40%.

2. Перелік товарів, для яких визначається ступінь локалізації

Вимоги щодо локалізації при здійсненні публічних закупівель поширюватимуться на понад 100 товарів у галузі машинобудування згідно з затвердженим переліком, зокрема:

- автомобілі швидкої допомоги;
- пожежні автомобілі;
- мототранспортні засоби для перевезення 10 і більше осіб;
- міські та туристичні автобуси;
- громадські автобуси;
- самоскиди;
- фургони;
- великовантажні мототранспортні засоби;
- автокрани та вантажні автомобілі-самоскиди;
- вантажні автомобілі з підіймальними платформами тощо.

У разі здійснення замовником закупівлі робіт чи послуг, виконання (надання) яких передбачає набуття замовником у власність зазначених вище товарів, процедури закупівлі таких робіт чи послуг також здійснюються з урахуванням особливостей, встановлених Законом.

Зверніть увагу на застереження, яке міститься в Законі: якщо назва предмета закупівлі із зазначенням коду за Єдиним закупівельним словником не відповідає товарам, роботам чи послугам, що фактично закуплені замовником, договір про закупівлю є нікчемним.

3. Відхилення від затвердженого ступеня локалізації та переліку послуг

Кабінет Міністрів України за погодженням із відповідним комітетом Верховної Ради України може:

- затверджувати додатковий перелік товарів, що належать виключно до продукції переробної промисловості, в якому буде встановлено вимоги щодо їх ступеня локалізації виробництва в розмірі, що не перевищує визначений ступінь локалізації виробництва, встановлений на відповідний

рік. У такому разі замовник здійснює закупівлю товарів, включених до додаткового переліку товарів, виключно у випадку, якщо їх ступінь локалізації виробництва перевищує або дорівнює ступеню локалізації виробництва, встановленому у додатковому переліку товарів;
- щороку, не пізніше 31 жовтня, змінювати ступінь локалізації виробництва на наступний календарний рік до 5% у бік зменшення або до 10% у бік збільшення щодо кожного окремого товару, що є предметом закупівлі;
- зменшити ступінь локалізації виробництва для проведення окремої закупівлі товару.

4. Функції Уповноваженого органу

Уповноважений орган, яким є Міністерство економіки України, виконує такі функції в контексті вимог щодо ступеня локалізації виробництва:

- у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, та за визначеною в Законі формулою, підтверджує ступінь локалізації виробництва, який згідно з Законом виробник товару, що є предметом закупівлі, визначає самостійно;
- формує та веде перелік товарів, що є предметом закупівлі, з підтвердженим ступенем локалізації виробництва, який оприлюднюється на його офіційному веб-сайті;
- здійснює моніторинг дотримання вимог щодо ступеня локалізації виробництва предметів закупівлі.

5. Міжнародні зобов'язання України у сфері закупівель

Міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, як і раніше, матимуть пріоритет над національним законодавством України.

Зокрема Закон визначає, що вимоги щодо локалізації не застосовуються до закупівель, які підпадають під дію положень Закону України "Про приєднання України до Угоди про державні закупівлі" на умовах Рішення Комітету з державних закупівель Світової організації торгівлі, а також положень про державні закупівлі інших міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надала Верховна Рада України.

Також Закон не поширюється на закупівлю товарів, робіт і послуг за кошти кредитів, позик, грантів, що надані відповідно до міжнародних договорів України такими міжнародними валютно-кредитними організаціями, як:

- Міжнародним банком реконструкції та розвитку,
- Міжнародною фінансовою корпорацією,
- Багатостороннім агентством з гарантування інвестицій,
- Міжнародною асоціацією розвитку,
- Європейським банком реконструкції та розвитку,
- Європейським інвестиційним банком,
- Північним інвестиційним банком тощо

або на умовах співфінансування за участю цих організацій, яка здійснюється і надалі згідно з правилами і процедурами, встановленими цими організаціями, із урахуванням принципів, що їх встановлює Закон України «Про публічні

закупівлі».

Лише якщо такі правила і процедури не встановлено, закупівля відбуватиметься відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі», а також з урахуванням визначених законом вимог щодо ступеня локалізації виробництва.

Водночас, Кабінету Міністрів України доручено забезпечити включення вимог щодо ступеня локалізації виробництва згідно зі Законом під час підготовки міжнародних договорів і/або угод, що передбачають придбання предметів закупівлі, за рахунок кредитів, позик, грантів, наданих відповідно до міжнародних договорів України з валютно-кредитними організаціями.